

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Факультет цивільної та господарської юстиції
Кафедра приватного права
Кафедра права інтелектуальної власності та патентної юстиції**

ІТ-ПРАВО, КІБЕРБЕЗПЕКА ТА ШІ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

**МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції**

28 березня 2026 р.

Одеса
Фенікс
2026

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора **Є. О. Харитонова**,
докторки юридичних наук, професорки **І. В. Давидової**

Упорядники-укладачі:

Давидова І. В. — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри приватного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Калітенко О. М. — кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри приватного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Бобейко Н. І. — лаборантка кафедри приватного права Національного університету «Одеська юридична академія».

ІТ-право, кібербезпека та ШІ в умовах гібридної війни :
I-92 матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 28 берез. 2026 р.) / за заг. ред.: д-ра юрид. наук, проф. Є. О. Харитонова, д-ра юрид. наук, проф. І. В. Давидової. Одеса : Фенікс, 2026. 300 с. DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.33701>

ISBN 978-617-8763-22-0

Збірник містить матеріали доповідей, присвячені актуальним проблемам ІТ-права, кібербезпеки, цифрової трансформації суспільних відносин, правового регулювання штучного інтелекту та захисту інформації в умовах гібридної війни, які були оприлюднені на Всеукраїнській науковій конференції 26 березня 2026 року в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення науковців, викладачів, здобувачів освіти, практикуючих юристів, фахівців у сфері інформаційних технологій і кібербезпеки з результатами сучасних досліджень щодо правових, організаційних і технологічних аспектів функціонування цифрового середовища в умовах сучасних викликів. Матеріали видання можуть бути використані в науковій, освітній і практичній діяльності, а також під час подальшого вдосконалення правового регулювання цифрових відносин і забезпечення кібербезпеки України.

342.95 : 343.32 (477) : 351.863

Матеріали видано за авторською редакцією.

Повну відповідальність за достовірність і якість поданого матеріалу несуть учасники Всеукраїнської наукової конференції, їхні наукові керівники, рецензенти і структурні підрозділи вищих навчальних закладів та установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Всеукраїнської наукової конференції

Харитонов Є. О. – завідувач кафедри приватного права Національного університету «Одеська юридична академія», д-р юрид. наук, проф. (голова);

Федотов О. П. – начальник науково-дослідної частини, професор кафедри морського, митного та інформаційного права, д-р юрид. наук, проф. (заступник голови);

Харитонova О. І. – завідувачка кафедри права інтелектуальної власності і патентної юстиції, д-р юрид. наук, проф.;

Галупова Л. І. – доцентка кафедри права інтелектуальної власності і патентної юстиції, канд. юрид. наук, доц.;

Зубар В. М. – професор кафедри приватного права, канд. юрид. наук, проф.;

Калітенко О. М. – професорка кафедри приватного права, канд. юрид. наук, доц.;

Кривенко Ю. В. – доцентка кафедри приватного права, канд. юрид. наук, доц.;

Токарева В. О. – доцентка кафедри приватного права, д-р юрид. наук, доц.;

Бобейко Н. І. – лаборантка кафедри приватного права.

(Data Act) (Text with EEA relevance). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj/eng>

5. 17 U.S. Code § 107 – Limitations on exclusive rights: Fair use. URL: <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/17/107>

6. Authors Guild v. Google, Inc., No. 13-4829 (2d Cir. 2015). URL: <https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/ca2/13-4829/13-4829-2015-10-16.html>

7. Directive (EU) 2019/790 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on copyright and related rights in the Digital Single Market and amending Directives 96/9/EC and 2001/29/EC (Text with EEA relevance.). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj>

8. Andersen et al v. Stability AI Ltd. et al, No. 3:2023cv00201 – Document 223 (N.D. Cal. 2024). URL: <https://law.justia.com/cases/federal/district-courts/california/candce/3:2023cv00201/407208/223/>

9. The New York Times Co. v. Microsoft Corp. URL: <https://picker.uchicago.edu/Copyright/Set3.pdf>

10. The Impact of Generative AI on UK Copyright Law. URL: <https://carson-mcdowell.com/news-insights/insights/the-impact-of-generative-ai-on-uk-copyright-law>

11. Opderbeck D. W. Copyright in AI Training Data: A Human-Centered Approach // Oklahoma Law Review. 2024. URL: <https://digitalcommons.law.ou.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2305&context=olr>

Глиняна Катерина Михайлівна

кандидатка юридичних наук, доцентка,

доцентка кафедри приватного права

Національного університету “Одеська юридична академія”

ЦИФРОВА ІДЕНТИЧНІСТЬ БАТЬКІВ І ДІТЕЙ ЯК ОБ’ЄКТ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ

У сучасних умовах цифрової трансформації приватноправових відносин категорія цифрової ідентичності набуває самостійного значення не лише як технічний або соціальний феномен, а і як складний юридичний конструкт, що дедалі виразніше виявляє ознаки об’єкта цивільно-правової охорони. Особливої актуальності це питання набуває у сфері правового статусу батьків і дітей, оскільки саме у сімейних правовідносинах цифрова присутність особи формується, супроводжується, контролюється та, нерідко, комерціалізується вже з раннього віку. Якщо раніше індивідуалі-

зація особи у праві пов'язувалася переважно з її іменем, честю, гідністю, діловою репутацією, зображенням, таємницею особистого життя і персональними даними, то нині до цього комплексу дедалі частіше додається цифрова ідентичність як сукупність відомостей, цифрових маркерів, електронних профілів, поведінкових характеристик, візуальних та текстових слідів, які репрезентують особу в цифровому середовищі, забезпечують її впізнаваність та дозволяють третім особам ідентифікувати, відтворювати, оцінювати або прогнозувати її поведінку.

Цифрову ідентичність батьків і дітей доцільно розуміти як комплекс персоналізованих цифрових даних і цифрових проявів особи, що створюють її стійкий або динамічний образ у мережевому просторі та мають юридичне значення для реалізації, охорони і захисту її прав та інтересів. У цьому визначенні принципово важливо наголосити на кількох аспектах. По-перше, цифрова ідентичність не зводиться лише до технічного облікового запису чи профілю в соціальній мережі, оскільки включає ширшу систему інформаційних елементів, пов'язаних із конкретною особою. По-друге, вона має не лише зовнішній, комунікативний вимір, а й внутрішній юридичний зміст, оскільки може впливати на обсяг приватності, автономії, репутаційної цілісності, сімейної автономії та інтересів дитини. По-третє, у випадку батьків і дітей цифрова ідентичність нерідко формується не автономно, а через взаємодію та навіть залежність одних суб'єктів від інших, насамперед коли йдеться про малолітніх дітей, щодо яких ініціаторами цифрової присутності виступають батьки.

Структура цифрової ідентичності батьків і дітей є багатокомпонентною. Вона охоплює, передусім, ідентифікаційні дані, до яких належать ім'я, фотографії, відеозаписи, голос, дата народження, відомості про місце проживання, навчання, родинний статус, коло сімейних зв'язків. Водночас цим її зміст не вичерпується. До цифрової ідентичності входять також поведінкові дані, зокрема історія онлайн-активності, стиль комунікації, уподобання, пошукові запити, цифрові звички, маршрути взаємодії з платформами. Окреме місце займає репутаційний компонент, який формується

через коментарі, відгуки, публікації, теги, реакції інших осіб, а також алгоритмічно згенеровані оцінки та рекомендації. У сучасному цифровому середовищі дедалі більшого значення набуває і профілювальний компонент, пов'язаний із тим, що цифрові платформи та алгоритмічні системи не лише фіксують наявні ознаки особи, а й формують її цифрову модель через автоматизовану обробку даних. Саме тому цифрова ідентичність уже не є суто результатом волевиявлення самої особи: вона дедалі більше постає як поєднання самопрезентації, зовнішнього конструювання та алгоритмічного моделювання.

У сімейному контексті правова специфіка цифрової ідентичності особливо відчутна у відносинах між батьками та дітьми. Батьки нерідко створюють цифровий образ дитини задовго до того, як вона набуває фактичної здатності усвідомлено погоджуватися на це або заперечувати проти такого формування. Публікація фотографій дитини, медичних даних, інформації про її розвиток, особливості поведінки, місце перебування, успіхи чи проблеми у навчанні поступово створює цифровий профіль, який може мати довготривалі правові та соціальні наслідки. У науковому дискурсі це часто розглядається як прояв «успадкованої» або «сконструйованої іншими» цифрової ідентичності дитини. Відповідно, дитина у цифровому середовищі може виступати не лише суб'єктом прав, а й об'єктом чужих цифрових практик, що зумовлює підвищену потребу у цивільно-правовій охороні її особистої сфери. У свою чергу, цифрова ідентичність батьків також має сімейно-правове значення, оскільки через неї можуть розкриватися дані про дітей, сімейні стосунки, батьківські підходи до виховання, приватне листування та інші чутливі аспекти сімейного життя.

З позицій цивільного права принциповим є питання про співвідношення цифрової ідентичності з особистими немайновими правами. Видається, що цифрова ідентичність не може бути зведена до одного окремого права, оскільки вона є складним об'єктом, у межах якого перетинаються і взаємодіють декілька особистих немайнових благ і правомочностей. Йдеться, зокрема, про право на ім'я, право на індивідуальність, право на зображення, право на

повагу до честі, гідності та ділової репутації, право на недоторканість приватного життя, право на таємницю особистого і сімейного життя, а також право на захист персональних даних. Цифрова ідентичність фактично виступає новою формою зовнішнього існування цих прав у цифровому середовищі, а отже, не заперечує класичної системи особистих немайнових прав, а радше виявляє її новий вимір. Саме тому правова охорона цифрової ідентичності має спиратися не на створення повністю відокремленої категорії поза межами цивільного права, а на розвиток вже існуючих інститутів особистих немайнових прав із урахуванням цифрової специфіки їх реалізації та порушення.

Разом із тим цифрова ідентичність має і певні особливості, які не дозволяють повністю розчинити її у традиційній конструкції особистих немайнових прав. По-перше, вона є технічно відтворюваною, копійованою, масштабованою та алгоритмічно оброблюваною, що істотно посилює ризики втручання у сферу особистої автономії. По-друге, вона є кумулятивною, тобто накопичується протягом часу та нерідко зберігається навіть незалежно від волі особи. По-третє, вона може існувати у змішаному режимі, поєднуючи особисті немайнові та майнові інтереси. Наприклад, популярний акаунт одного з батьків може бути одночасно простором приватного самовираження, каналом сімейної комунікації і джерелом монетизації, а цифровий образ дитини може використовуватися як елемент публічного контенту, що приносить прибуток. У таких випадках цифрова ідентичність набуває подвійної природи, що ускладнює визначення меж допустимого розпорядження нею та посилює значення цивільно-правових механізмів охорони.

Особливої уваги потребує також питання суб'єктного контролю над цифровою ідентичністю дитини. Цивільно-правова модель має виходити з того, що батьківські права щодо участі у формуванні та адмініструванні цифрової присутності дитини не є абсолютними, а обмежуються найкращими інтересами дитини, її правом на приватність, майбутню автономію та захист від надмірної цифрової експозиції. Отже, цифрова ідентичність дитини не може розглядатися як «цифрове продовження» батьківського

статусу або як об'єкт вільного сімейного розпорядження. Навпаки, вона має визнаватися самостійно значущою сферою особистих немайнових благ дитини, яка потребує особливо делікатного режиму правової охорони. Це положення має особливе значення і для подальшого аналізу постмортального захисту, оскільки після смерті одного з батьків або дитини постає питання про межі доступу до такої цифрової ідентичності, можливість її збереження, видалення, меморіалізації або обмеження стороннього втручання.

Отже, теоретико-правова характеристика цифрової ідентичності батьків і дітей дозволяє дійти висновку, що вона є складним, багаторівневим і динамічним об'єктом цивільно-правової охорони, який формується на перетині інформаційних технологій, сімейних зв'язків та особистих немайнових прав. Її правова природа не може бути адекватно пояснена винятково через класичні категорії персональних даних або окремих особистих немайнових благ, оскільки цифрова ідентичність інтегрує ці елементи в єдину систему цифрового представлення особи. Саме тому сучасна цивілістика потребує вироблення більш чутливої та технологічно адаптованої моделі правового розуміння цифрової ідентичності, особливо коли йдеться про батьків і дітей як суб'єктів підвищеної приватноправової значущості у сфері сімейного життя, пам'яті, репутації та міжпоколінньої цифрової присутності.

Голубєва Неллі Юріївна

*докторка юридичних наук, професорка,
завідувачка кафедри цивільного, нотаріального
та виконавчого процесу, професор кафедри приватного права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
член-кореспондентка НАПрН України,
заслужена юристка України, адвокатка*

ПРОБЛЕМИ АВТОМАТИЗОВАНОГО УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ

Технології з великою швидкістю створюють нові можливості, але й нові ризики. Як у 1990-х роках, після об'єднання інтернет-технологій з технологіями мобільних телефонів, швидко роз-